

Lezing: 'Practicalities of Present Peacekeeping'

Tot in de jaren negentig werd tijdens vredesmissies van de Verenigde Naties met afstand naar gebeurtenissen in de omgeving gekeken. Op uitnodiging van de Atlantische Commissie en de Koninklijke Vereniging ter Beoefening van de Krijgswetenschap schetste generaal-majoor der mariniers b.d. Patrick Cammaert dinsdag 4 september, tijdens een drukbezochte bijeenkomst in Perscentrum Nieuwspoort, in heldere woorden de veranderingen die afgelopen jaren zijn opgetreden in de uitvoering van VN-missies. Aan de hand van operatie MONUC in Congo, waar Cammaert vanaf 2005 tot medio 2007 was aangesteld als commandant, kreeg het publiek een goed beeld van het verloop van een VN-missie en van de veranderingen in beleid die mede door deze operatie tot stand zijn gekomen.

Generaal Cammaert heeft binnen de Koninklijke Marine jarenlange ervaring opgedaan in het leiden van vredesmissies in onder andere Cambodja, Ethiopië en Eritrea. Tevens is hij actief geweest als eerste adviseur van secretaris-generaal van de Verenigde Naties Kofi Annan. Operatie MONUC had als doel de stabiliteit en veiligheid te bewaren in Congo waar al jaren een hevige burgeroorlog woedt.

Als voorbereiding op zijn uiteenzetting startte Cammaert met het illustreren in welke omgeving, zowel historisch als geografisch, de missie MONUC plaatsvindt. Direct gaf hij aan dat gedegen kennis van de lokale situatie onontbeerlijk is voor alle betrokken partijen. In het gunstig gelegen Congo is de spil waar alles om draait de grote hoeveelheid aanwezige mineralen. De combinatie met verschillende etnische groepen in het land is aanleiding voor de machtsstrijd tussen de diverse groeperingen. Het was aan Cammaert en zijn 15.000 missieleden om de explosieve situatie te stabiliseren, zodat voorkomen zou worden dat de strijd in het centraal gelegen Congo over zou slaan naar de omliggende landen. Cammaert merkte op dat 15.000 troepen wellicht veel lijkt, maar dat tijdens de uitvoering van de missie bleek dat veel creativiteit nodig was om de troepen evenwichtig in te zetten in het gebied ter grootte van twee-en-een-half maal Frankrijk.

Om de troepen te ondersteunen diende ook buiten de directe activiteiten op de grond een organisatiestructuur opgebouwd te worden. Cammaert illustreerde aan de hand van een aantal voorbeelden hoe onmisbaar inlichtingen en *Special Forces* waren. Hij gaf aan hoeveel moeite het had gekost om 'Intelligence' te regelen voor de missie. Uiteindelijk bleek van alle VN-leden alleen België bereid dit essentiële onderdeel te leveren. Voor Cammaert een goed voorbeeld hoe moeizaam de VN soms aan de benodigdheden voor een missie komt.

Naast de praktische zaken spelen ook de niet-tastbare onderdelen een belangrijke rol tijdens een missie. Het winnen van de 'hearts and minds' van de lokale bevolking en het opbrengen van geduld is nodig om een missie tot een succesvol einde te brengen. Tijdens de missie in Congo werd heel bewust contact gelegd met de lokale bevolking en de verschillende strijdende partijen zodat een vertrouwensband werd opgebouwd, iets dat nu steeds meer wordt gedaan. Fouten zijn niet geoorloofd. Cammaert: "Eén verkeerd geplaatste bom en 'you lost it'."

Om zowel bevolking als strijdende partijen het idee te geven dat de VN overal aanwezig is en zij iedereen de aandacht geeft, besloot Cammaert een roulatiesysteem in te stellen. De 15.000 troepen, onvoldoende om overal permanente aanwezigheid te garanderen, verplaatsten zich soms dagelijks naar een nieuwe locatie. Deze verplaatsingen waren zeer innovatief, maar leverden ook de nodige hindernissen op. Zo

verzorgde de VN een prachtig veldhospitaal, wat tijd kostte om op te bouwen. Het hospitaal was klaar voor gebruik toen het van te voren aangegeven tijdstip voor verplaatsing van de troepen was aangebroken.

Het hospitaal is een mooi voorbeeld van de traagheid van de VN. Maar niet alleen zulke aanwijsbare zaken veroorzaken moeilijkheden, vertelde de oud-commandant. Ook toegestuurd materieel, wat bij aankomst ongeschikt en onbruikbaar voor de locatie bleek, gooide roet in het eten. De verplichte veelvuldig benodigde toestemming om operaties of acties uit te voeren leverde vaak nodeloze obstakels op, waardoor het optreden van de troepen te laat of nooit kwam. Cammaert vulde aan dat commandanten mede door ervaringen in Congo inmiddels meer bewegingsruimte hebben, waardoor een tijdige reactie op gebeurtenissen makkelijker is geworden. Cammaert: "In order to keep peace, one has to enforce it sometimes."

Het leiden van een missie vereist besluitvaardigheid en persoonlijke interpretatie, bleek uit de woorden van Cammaert. Elke missie krijgt richtlijnen waarin een serie doelstellingen, regels en aandachtspunten zijn opgenomen, mocht er sprake zijn van een gevechtssituatie, de zogenaamde *Rules of Engagement* (RoE). De interpretatie van deze regels is echter persoonlijk. Wat is bijvoorbeeld een 'imminent threat'? Of wat is 'appropriate force' in dat geval? En bovenal, wat is een 'minimum amount of force' in een gevaarlijke situatie? Deze en andere uitdagingen zijn voor een commandant aan de orde van de dag. Een gedegen vooropleiding en persoonlijke voorbereiding zijn volgens generaal Cammaert zeer belangrijk. Hij voegde eraan toe dat hij inmiddels namens de VN zogenaamde *pre-deployment* cursussen verzorgt.

Mede door de innovatieve aanpak van situaties tijdens Cammaerts missies, zijn ervaring en zijn actieve bijdrage aan de verandering van besluitvormingsprocessen binnen de VN, zijn huidige vredesmissies ten opzichte van de missies in de jaren negentig meer betrokken bij de lokale situatie. Deelnemers hebben een gedegen vooropleiding, werken samen met de lokale bevolking, zijn in staat zich vaak en over grote afstanden te verplaatsen, en hebben de mogelijkheid snel te reageren op veranderende omstandigheden.

Annemarie van Campen